

Μετανάστευση στη νεότερη και σύγχρονη εποχή

ΜΕΡΟΣ Β – Απόστολος Καψάλης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η κατανόηση του μεταναστευτικού φαινομένου: Τα προβλήματα του παροντισμού και του εθνοκεντρισμού. Η ιστορική και διεθνική προσέγγιση. **Μετανάστευση: έννοιες, θεωρίες, περιοδολόγηση, τυπολογίες.** Νεότερη και σύγχρονη ιστορία της μετανάστευσης και της διασποράς: Καπιταλισμός και άνισες διεθνείς σχέσεις. Ευρωπαϊκή ηγεμονία και αποικιοκρατία. **Εθελούσια μετανάστευση, προσφυγιά, εξαναγκαστική μετακίνηση.** Πολυεθνικές αυτοκρατορίες/έθνη-κράτη. Αρχετυπικές, εμπορικές και σύγχρονες διασπορές. Αγροτική έξοδος. Αστικοποίηση και εκβιομηχάνιση. **Διεθνής καταμερισμός εργασίας, εθνικές και τοπικές αγορές εργασίας.** Παγκόσμιοι πόλεμοι, διεθνείς και τοπικές συγκρούσεις και προσφυγικά κύματα. **Κρατικές πολιτικές για τη μετανάστευση και τους πρόσφυγες.** Αποαποικιοποίηση και η διαίρεση Βορρά-Νότου. **Η πολιτικοποίηση της μετανάστευσης.** Ένταξη/αποκλεισμός. Αναθεώρηση της διχοτομίας αποδημία/μετανάστευση. Αφομοίωση / ενσωμάτωση / διεθνικοί δεσμοί.

Οι μετακινήσεις μετά το 1989. Παγκοσμιοποίηση και περιφερειακές μετακινήσεις. Ανατροπές στους διεθνείς συσχετισμούς, ύστερος καπιταλισμός, νέο-αποικιοκρατία και πρόσφατες πληθυσμιακές μετακινήσεις. Διαφοροποίηση των μεταναστεύσεων και μετασχηματισμός του ρόλου των γυναικών στις διεθνείς μετακινήσεις. Προσωρινή μετανάστευση και μετανάστες «χωρίς χαρτιά». Από τις κρατικές στις περιφερειακές και διεθνείς πολιτικές. Η μεταναστευτική βιομηχανία.

Ενδεικτική ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Gutiérrez-Rodríguez E. (2018), «The Coloniality of Migration and the 'Refugee Crisis': On the Asylum-Migration Nexus, the Transatlantic White European Settler Colonialism-Migration and Racial Capitalism», *Refuge*, 34, 1, p. 16-28.

Malichudis S. (2019), *How the refugee issue became a 'migration crisis*, SOLOMON MAG, 10 December 2019.

Καψάλης Α. (2018), *Μετανάστες εργάτες στην Ελλάδα: εργασιακές σχέσεις και μεταναστευτική πολιτική την εποχή των μνημονίων*, εκδ. Τόπος.

Παπαδόπουλος Α. (2017), «Η 'μεταναστευτική κρίση' στην Ελλάδα της οικονομικής ύφεσης: αναζητώντας ένα νέο πλαίσιο για την προσέγγιση του φαινομένου», Το κοινωνικό Πορτραίτο της Ελλάδας 2016-2017, ΕΚΚΕ, σελ. 33- 58.

Λεοντίσης Β., Τσαγκρώνη Β., Βοσινάκης Γ., Γεροδήμος Ρ., Δημοπούλου Δ., Καρυώτης Γ., Σκλεπάρης Δ. (2020), *Συγκριτική Ανάλυση Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων στην Ελλάδα: Προσωπικές Εμπειρίες, Βέλτιστες Πρακτικές, Προτάσεις Πολιτικής*, Διανέοσις.

ΟΚΕ (2016), *Ανθρώπινες ροές στην Ελλάδα: πτυχές και επιπτώσεις του προσφυγικού και του μεταναστευτικού ζητήματος*, Γνώμη Πρωτοβουλίας, αριθμ. 317, Νοέμβριος 2016.

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

Θεωρητικά ζητήματα σχετικά με τη μελέτη των μεταναστεύσεων

Κρίσεις μετανάστευσης και μεταναστευτική κρίση: η διάσταση της χρονικότητας στις μεταναστευτικές σπουδές

Ποσοτικές και ποιοτικές διαστάσεις των ροών προς την Ελλάδα την περίοδο 1990-2020

Φάσεις και εκφάνσεις του μεταναστευτικού φαινομένου και της διαχείρισης του σε συνάρτηση με το εκάστοτε πολιτικο-οικονομικό πλαίσιο στην Ελλάδα

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου

Δύο θέματα ανάλυσης εκ των οποίων οι φοιτητές-τριες επιλέγουν το ένα (για την ενότητα Β του μαθήματος)